

УДК 336.24

JEL Classification: M41, M42, O23

ЛІХОНОСОВА Г. С.¹

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО ПЕРСПЕКТИВНОЇ ІДЕЇ: БІРЖОВЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2023.1.08>

Постановка проблеми. За останні два десятиріччя біржове середовище значно змінилося, цифровізувалося, стало більш гнучким та перейшло на інші майданчики. Технологічні, недорогі торговельні майданчики сприяли загостренню конкуренції між традиційними біржами. Звичайні кооперативні біржі не мали ні структурної гнучкості, ні фінансової оперативності, щоб активно змагатися з новими торговими майданчиками. Цифровізація бірж призводить до виникнення нових регуляторних проблем, тому важливим є, щоб регулятори та біржовий менеджмент чітко уявляли процес формування фінансово перспективної ідеї та біржової позиції, здатні були оцінювати нові ризики та ефективно вирішувати їх. *Метою дослідження* є формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проєктів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження його в якості оцінювання інструментів фондового ринку. *Методологічною основою дослідження* стали наукові публікації та монографічні видання, статті журналів та матеріали науково-практичних конференцій. Під час проведення дослідження було використано контент-аналіз наукової періодики; порівняльний критичний аналіз існуючих підходів та методів аналізу фінансової стійкості та податкового навантаження; аналіз господарської діяльності підприємств аерокосмічної галузі; статистичні методи аналізу. *Основною гіпотезою дослідження* стало припущення можливості формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проєктів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження в якості інструментів фондового ринку. *Виклад основного матеріалу.* У статті досліджено основні аспекти формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей на біржових майданчиках. Підкреслено, що фінансова екологія значно вплинула на біржове середовище, змусивши біржі переглянути свої ролі та змінити політику своїх стратегій шод формування фінансово перспективних ідей. Біржа представлена як комерційна організація, яка виробляє єдиний товар – ціну. *Оригінальність та практична значимість* означено в розробці методичного підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проєктів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження його в якості оцінювання інструментів фондового ринку. *Висновки та перспективи подальших досліджень.* У дослідженні проаналізовано трансформацію фондової біржі від моделі ринку до моделі підприємства. Переглянуто роль основних функцій біржі та проведено аналіз формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проєктів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження його в якості оцінювання інструментів фондового ринку.

Ключові слова:

фінансово перспективна ідея, змістовне навантаження, біржове підприємництво, організація біржи, пролонгований дохід.

FORMATION OF A FINANCIALLY PROMISING IDEA: STOCK MARKET ENTREPRENEURSHIP

Formulation of the problem. Over the past two decades, the exchange environment has changed significantly, digitized, become more flexible and moved to other platforms. Technological, low-cost trading platforms contributed to intensifying competition between traditional exchanges. Conventional cooperative exchanges had neither the structural flexibility nor the financial agility to actively compete with new trading platforms. Digitization of exchanges leads to the emergence of new regulatory problems; therefore it is im-

¹ Ліхоносова Ганна Сергіївна, д-р екон. наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку і оподаткування, Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Likhonosova Ganna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of Finance, Accounting and Taxation Department, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6552-8920>

e-mail: a.likhonosova@gmail.com

portant that regulators and exchange management clearly understand the process of forming a financially promising idea and exchange position, are able to assess new risks and effectively solve them. *The purpose of the study* is to develop an approach to determining the value of the process of initiation, categorization and implementation of financially promising ideas and projects from the point of view of service on exchange platforms and its introduction as an evaluation of stock market instruments. Scientific publications and monographic editions, magazine articles and materials of scientific and practical conferences became *the methodological basis of the research*. Content analysis of scientific periodicals was used during the research; comparative critical analysis of existing approaches and methods of analysis of financial stability and tax burden; analysis of economic activity of enterprises in the aerospace industry; statistical methods of analysis. *The main hypothesis of the study* was the assumption of the possibility of forming an approach to determining the meaning of the process of initiation, categorization and implementation of financially promising ideas and projects from the point of view of service on exchange platforms and introduction as stock market tools. *Presenting main material*. The article examines the main aspects of the formation of an approach to determining the meaning of the process of initiation, categorization and implementation of financially promising ideas on stock exchanges. It is emphasized that financial ecology has significantly affected the exchange environment, forcing exchanges to review their roles and change the policy of their strategies regarding the formation of financially promising ideas. The stock exchange is presented as a commercial organization that produces a single product – price. *The originality and practical significance* is defined in the development of a methodical approach to determining the value of the process of initiation, categorization and implementation of financially promising ideas and projects from the point of view of service on exchange platforms and its introduction as an evaluation of stock market instruments. *Conclusions and prospects for further research*. The study analyzed the transformation of the stock exchange from the market model to the enterprise model. The role of the main functions of the stock exchange was reviewed and an analysis of the formation of an approach to determining the meaning of the process of initiation, categorization and implementation of financially promising ideas and projects from the point of view of service on stock exchange platforms and its introduction as an evaluation of stock market instruments was carried out.

Key words:

financially promising idea, content load, stock exchange entrepreneurship, stock exchange organization, prolonged income.

Постановка проблеми. В теорії організаційної поведінки дуже детально досліджено аспекти зовнішнього плану та змісту діяльності. Очевидним зовнішнім змістом діяльності будь-якого підприємства є отримання фінансової вигоди та максимальна її пролонгація. Проте внутрішні аспекти змістовного наповнення діяльності підприємства досліджені значно менш. В менеджменті замисел часто ототожнюють з процесом планування, проектування діяльності, цілепокладання, тобто його формальною частиною, що не завжди є виправданим. Діяльність часто досліджувати з боку її результативності, більш заключної частини, а ніж першопричиною та початковою. Тому, за замовчуванням передбачалося, що для виникнення діяльності є всі умови, діяльність – це цілеспрямована активність. Активність працівника, яка, обґрунтована природньою функцією людини – забезпеченням життєдіяльності, тобто активність є за фактом, і вона одразу цілеспрямована. Саме з такого логічного ряду й виникає діяльність.

З такого визначення та розуміння й виходить основна проблематика такого розуміння діяльності як то, як зробити її фінансо-

во цілеспрямованою. Певною мірою, ця проблема розглядається у площині планування, рефлексії або систем прийняття рішення, проте у першорядному значення – у меті, якою обумовлена контекстом започаткування самої діяльності – її задумом. Ця проблематика особливо гостро постає в ситуації, коли підприємству доводиться перепрофілюватися, зміщувати сферу діяльності або власну локацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження показують, що фондові ринки відіграють значну роль в економічному зростанні та розвитку. Згідно з цими роботами, фондові ринки сприяють економічному зростанню, в першу чергу чергу за рахунок мобілізації збережень, створення ліквідності, диверсифікація ризиків і покращення дифузії інформації [1]. Завдяки доступності та швидкості цих послуг біржові організації здатні впливати на темпи зростання [2; 3]. За даними Всемирної федерації бірж (WFE), в кінці грудня 2020 року нараховано понад 182 біржі, діючих у всьому світі, при цьому загальна ринкова капіталізація зареєстрованих компаній склала понад 56 820

млрд дол. США, а вартість котованих акцій понад 63 665 млрд дол. США.

Компанія McKinsey на початку 2017р. представила огляд «Інфраструктура ринків капіталу: трансформація індустрії» (Capital Markets Infrastructure: An Industry Reinventing Itself), де один із основних драйверів, що впливають на еволюцію структури фінансових ринків, обозначила розвиток фінансових технологій [4].

В огляді, представленому компанією McKinsey, зростаюча конкуренція між фондовими біржами в основному пов'язана з двома факторами: технологічними досягненнями та процесом регулювання. Нові фінансові технології сприяли проявам і розвитку нових конкурентів, таких як ECN (електронна комунікаційна мережа), і заставили існуючі біржі встановити нові торгові платформи [5]. Примітно, що темпи технологічного розвитку в значній мірі ступені пов'язувало усунення економічних і фінансових бар'єрів в економіках багатьох країн [6].

Ці фактори сприяли знищенню національних кордонів; трейдер, незалежно від його географічного розташування, може фактично приєднатися до торгових майданчиків більшості фондових бірж по низькій абонентській ціні. Це зміна зменшило і майже знищило географічний бар'єр, який раніше вважався одним із основних препятствій для міжнародних інвестицій. Сьогодні біржові торги не зависят від місця, де знаходиться компанія (навіть для інвесторів) [7].

В цьому новому фінансовому контексті монопольний ресурс, традиційно використовуваний біржами, через те, що заставило їх діяти як підприємство, що намагається максимізувати свої доходи в конкурентному середовищі [8].

Отже, **метою статті** є формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проектів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження його в якості оцінювання інструментів фондового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно дослідники майже не вивчали процес діяльності з точки зору індивідуальних потреб, не пов'язують її з особливостями особистісних потреб, ціннісними орієнтирами, тобто фактично особистість працівника досить часто існує автономно від процесу виробництва.

Для цього необхідно розглянути причини виникнення діяльності як категорії, які обумовлені змістом її задуму. У більшості випадків задум виникає через певний дискомфорт, неузгодженість між бажаним і дійсним. Ця неузгодженість може бути тактичною, а може бути стратегічною, тобто стосуватися всієї життєдіяльності. Причини неузгодженості являють собою ієрархічно організовану систему на рівні елементів та зв'язків, цілей та цінностей, процесів та стратегій управління. Ця неузгодженість часто не знаходить референції у зовнішньому плані. Тоді слід припускати, що працівник не орієнтується у своїх потребах і не реагує на цю неузгодженість. Ймовірно, у цьому випадку рівень неузгодженості може бути невеликим, або поріг чутливості високим, щоб певна кількість дискомфорту стала стимулом для формування задуму про зміну стану справ. Таким чином, основою виникнення задуму є неузгодженість у місцезнаходженні та місцевизначенні всього комплексу ресурсів, які становлять суб'єктивну цінність. Неузгодження цінностей формуватиме потреби, які, у свою чергу, формуватимуть мотиви, що спрямовують дії. Якщо, на індивідуальному рівні – у працівника є невисока думка про себе (невисока самоповага та низька самоцінність), то він, швидше за все, може вважати, що для нього неможливо реалізувати якийсь складний чи бажаний задум – на рівні організаційному. Або він знецінить цей задум і тим самим зробить його більш доступним — вважатиме, що він вже гідний його реалізації. Проблемою є культуральна причинність - обумовленість того, якою мірою прийнято активно й продуктивно справлятися з емоційною напругою в тому чи іншому суспільстві.

Отже, задум формується спочатку як емоцій і переживань, та був як такого собі причинного дискурсу, який пояснює цей емоційний стан. Вочевидь, створення дискурсу призводить до зниження емоційного напруги (можливо, дискомфорту). Сам собою причинами дискурс може бути імпульсивним, не рефлексивним поясненням. Потім задум починає формалізуватися у вигляді індивідуальних (не соціалізованих), емоційно забарвлених значень і концептів.

Спочатку виникає задум, а потім виникає уявлення про те, як цей задум розгортається в ресурсній моделі, соціальному контексті та фінансовій діяльності. Для реалізації

потрібні індивідуальні зусилля, пов'язані з подоланням початкової проблеми, що спричинила емоційний сплеск. Працівник потрапляє в ситуацію невизначеності, коли має бажання щось реалізувати, але немає ясності яка кількість і якість ресурсів тут необхідна. Фактично, на цьому етапі формування задуму це можливість продуктивно керувати емоційною напругою для того, щоб долати проблемну ситуацію. Таку поведінку часто пов'язують із копінг-стратегіями. Ефективний активний копінг дозволяє бути у новому місці й у час, тобто у новому середовищі, яка була створена завдяки задуму, подолання і присутності.

Тільки тепер у цьому середовищі створено можливість діяти. Але для цього необхідно створити ідею, яка дозволяє цей задум реалізувати. Як очевидно, цьому етапі для практичної реалізації задуму креативний компонент має вирішальне значення. Цю частину зазвичай відносять до підприємницької діяльності та пов'язують із можливостями людини ініціювати, фактично виробляти фінансово вигідні знання у ситуації «тут і зараз».

Тільки після цього будуть розгортатися етапи зв'язкові з технологічною частиною діяльності, як, наприклад, проектування, планування, цілепокладання, в їхньому детермінованому варіанті.

Отже, ініціатор у процесі реалізації задуму створює власну реальність. Під цим буквально мається на увазі, що працівники роблять ідеї реальним продуктом. Адже значна кількість ініційованих оточень, що асоціюються з організаціями, складаються з особистих ідей, які розширені зовні, перенесені та повторно виявлені ініціаторами як досвід та знання.

Як системотворчий фактор для формування системи задуму організації приймаємо ціннісний патерн «працівника-ініціатора», який прагне орієнтуватися в певному сегменті навколишнього середовища, зумовленому його інтенціональністю.

Цей процес безпосередньо пов'язаний зі способом організації життя ініціаторів, який є і здатністю так пов'язати і здійснити справи та ситуації, щоб вони підкорилися єдиному задуму, сконцентрувалися в головному напрямі, тобто. надати їм бажаний та певний хід (К. А. Абульхаяова).

Задум організації залежатиме від суб'єктивної готовності та об'єктивних умов, які

разом утворюють можливість. Взаємно проникаючи один одного, ці компоненти утворюють морфологію підприємницького задуму - елементи плюс структура зв'язків з-поміж них. Готовність ініціатора полягає в самоцінностях, тобто. її якість фактично залежить від рівня самовизначення, що опосередковує рівень усвідомлення власної системи переваг (потреб). Цінності середовища (представляють відображення самоцінностей) лежать в основі концепції середовища проживання та визначення умов як сприятливих для задуму.

Важливу роль створенні задуму організації грають такі ресурси, як знання ініціатора (включаючи здібності та навички) і особливо спосіб виробництва цих знань у ситуації невизначеності. Знання на рівні концепту вимагають від ініціатора свідомих зусиль, оскільки вибір думати чи ні про потреби клієнтів, унікальні відмінності продукту є каузально первинним. Тут вибір полягає в тому, чи варто здійснити зусилля, щоб підняти рівень фокусу свідомості з перцептивного до концептуального та підтримувати його необхідний час.

У результаті потреби та знання про ресурси, які можуть знадобитися, утворюють морфологію задуму. А цінності дозволяють оцінити потреби, знання та зусилля (які необхідно витратити на виробництво задуму). Відносна оцінка об'єкта як важливого спонукає до дії. У такий спосіб утворюється «ціннісно-когнітивно-дієвий» патерн, який і ініціює організаційну діяльність, тобто. створює цінність взаємодії, тобто проектування підприємницької діяльності.

Загалом, організаційна діяльність на етапі задуму організує чотири основні компоненти: потреби (вимоги фізичного та психічного благополуччя); цінності (те, що ініціатор розцінює як хороше чи вигідне та починає діяти, щоб отримати це чи утримати); цілі та наміри (ситуаційно-специфічна форма цінностей, певний об'єкт або мета дії); та емоції (форма, за якої людина відчуває зміну значення ресурсів). Потреби викликають вимогу вибрати/мати цінності; цінності викликають необхідність встановити цілі; цілі спрямовують дію. Щоб створити організацію, певні цінності ініціатора мають бути сумісні з тим, що для цього (створення організації) справді необхідно щодо об'єктивних вимог середовища.

Прагнення всебічно забезпечувати надійне втілення задуму при об'єктивній невизначеності, отже некерованості та незалежності якостей позаорганізаційного середовища від реактивних можливостей ініціатора, актуалізує систему компенсаторних властивостей. Ці компенсаторні властивості утворюють психічну систему, яка має свою власну мету (системотворчий фактор), ієрархічно організовану структуру (зміст) та зумовлені нею процесуальні характеристики взаємодії (форма).

Якщо трактувати поняття «простір» дещо ширше, а саме, як фізичне, соціальне, тимчасове енергетичне, інформаційне і, в нашому випадку, соціально-економічне, то можна припустити, що психі чітка система компенсаторних властивостей дозволяє ініціатору визначати своє «місце» (наприклад, ступінь активності. Обсяг інформації, час, соціальну роль тощо) в ентропійній ситуації проектування організації адекватно параметрам задуму. Для номінації цього процесу ми запропонували такий термін, як місце визначення - здатність людини визначати свої самоцінності в контексті різних ситуацій і задавати таким чином координати для самоаналізу, корекції та дій.

Тобто, задум - це початкова стадія формування концепції, а потім проекту організації, який в остаточному варіанті кількісно формалізований, експериментально чи статистично аргументувавши, структурований відповідно до основних спеціалізацій у діяльності, технологічно та нормативно зорієнтований на виробництво та експорт продукту і комунікативно інтегрований у всі супутні процеси життєдіяльності. Це означає, що задум і проект - це два крайні полюси шкали, що характеризує ступінь об'єктивності цього психічного конструкту. У процесі формалізації задуму тематичні аспекти, відповідно, будуть перетворюватися на концепти.

У широкому огляді наукових публікацій на тему ми виявили експериментальних досліджень концепцій організації і тим більше її задуму. Причиною цього є, як мінімум, кілька суттєвих бар'єрів для експериментального аналізу: не структурованість задуму, високі вимоги до надійності збору даних. обмеження вибірки для дослідження та складності з методичним інструментарієм.

За ідеєю, задум організації має включати самоцінності. цінності середовища проживання і цінності процесу взаємодії. Ці ціннос-

ті ініціаторів можуть бути подібні до цінностей вже діючих організацій, де основними тематичними блоками повинні бути такі: продукт. технологія виробництва, персонал, клієнт, зовнішнє середовище. культура та структура організації, партнери, конкуренти. технології продажу тощо.

Отже, задум-це ключовий етап діяльності, психічний процес співвіднесення суб'єктивного (місцевизначення) з об'єктивним (місцерозташуванням) – саме тому так сильно залежить від рівня розвитку особистості – духовного інтелекту та цінностей. Спочатку процесу задуму йде конструювання бажаної реальності, потім персоніфікація до відчуття (включаючи фізичне) і після цього селекція реальності та її активація (смысловиробництво) настільки, щоб усе це наближало реальність. Тут потрібна віра, яка дає сили; воля, яка дає дисципліну та послідовність; допитливість та інтерес, які дають діяльність; людинолюбство, яке дасть критичність, соціальність та лідерство; творчість та знання, які створять групу прихильників та інструментів у процесі. Недоліки всіх цих конструктів призведуть до спотворень як у процесі, і в результаті.

Отже, техніка біржового підприємництва складається із покрокового плану дій, першорядним з яких є задум, таргетування необхідних сегментів та способи взаємодії з контрагентами. Мета техніки біржового підприємництва полягає у пошуку потенційних клієнтів. У завдання фахівця входить залучення покупця, який, наприклад, не планує купувати товар, але під час спілкування змінює свою думку про продукт і визнає вигоду від покупки. Основні етапи реалізації техніки біржового підприємництва для фондової біржи (рисунок 1).

Сучасні ринки цінних паперів інститууються за допомогою правил, контролю, моніторингу торгівлі та ринкової активності. Основна мета біржі-надати всім своїм учасникам (емітентам, посередникам та інвесторам) привабливі, ефективні та добре регульовані ринки.

Привабливість ринків бірж підтримується шляхом забезпечення ефективного та добре регульованого ринку.

Вивчення ланцюжка створення цінності є одним із основних кроків для кращого розуміння діяльності біржі, через яку фондові біржі (нині розглядаються як комерційні компанії) використовують конкурентну пере-

вагу та створюють вартість. Ціль цих дій — бути достатньо репродуктивною та ефективною для отримання прибутку. Тому модель ланцюжки створення цінності є корисним

методом аналізу для визначення основних компетенцій фірми та її діяльності, що забезпечує їй конкурентну перевагу на ринку.

Рисунок 1 – Етапи реалізації техніки біржового підприємництва для фондової біржи
Джерело: розроблено автором

Тобто, до основних правил техніки біржового підприємництва слід віднести: 1). Сувору послідовність. Не можна пропускати етапи. Кожен із них є завданням та підведенням до наступного кроку успішного підприємства на біржі; 2). Адаптація під потреби клієнта: врахування бажання та можливостей потенційного споживача фінансових послуг; 3). Активність для результату. Кожен етап біржового підприємництва наближає до визначення лідів (таргетів) конкретної біржи та укладання в її рамках угод на надання фінансових послуг.

Створення та функціонування бірж з невисокою капіталізацією обумовлено доцільністю підтримки державою найважливішого сектору будь-якої національної економіки. На сьогоднішній день у всьому світі активно розвивається інститут SME-ринків (Small and Medium Enterprises Market) – біржових майданчиків для компаній малої та середньої капіталізації.

Найбільшими SME-майданчиками за показниками ринкової капіталізації на даний момент є:

- Shenzhen Stock Exchange (SME Board);
- London Stock Exchange (AIM LSE);
- Osaka Securities Exchange (JASDAQ);
- Korea Exchange (KOSDAQ);
- Toronto Stock Exchange (TSX Venture Exchange).

У цілому, функціонування біржових ринків даного сектора економіки там можна оцінити досить позитивно. Така оцінка пов'язана з відкритістю даних ринків для великої кількості компаній – представниць малого підприємництва, наданням самими біржами широкого набору послуг, високою ефективністю їхньої роботи.

Перевага в економії витрат також може бути досягнута шляхом переналаштування конфігурації самого ланцюжка створення цінності. Перевага диференціації полягає в тому, щоб удосконалювати функції, пов'язані з основними компетенціями та можливість-

ми, виконувати їх краще, ніж конкуренти. Для промисловості цінних паперів існує кілька драйверів унікальності:

- регулювання;
- вимоги до лістингу;
- якість ринку (наприклад, час робочої сесії, ліквідність та популярність);
- взаємозв'язок між видами діяльності;
- використання конкретної конкуренто-спроможної технологічної торгової системи;
- поширення докладних та конкретних біржових даних та інші.

Багато з перерахованих видів діяльності також є драйверами витрат. Цей аналіз передбачає, що є безліч способів, коли фондова біржа може створити конкурентне перевагу. Фондова біржа може вибирати сценарій співпраці чи злиття з іншими біржами з метою придбання нових функцій, які були в інших, і тим самим придбати доступ до більшого ринку. Біржа може впроваджувати більш досконалі технологічні технології, що пропонують нижчі витрати, такі, наприклад, як транзакційні та більш високі швидкості виконання ордерів. Крім того, фондова біржа може також вибрати модель вертикальної інтеграції, щоб краще контролювати свої входи на ринок цінних паперів.

Отже, підбиваючи підсумки проведеного дослідження особливостей формування фінансово вигідної ідеї під час біржового підприємництва, слід зазначити, що, нерозвиненість та слабка інфраструктура такого перспективного ринку пов'язані з наявністю суттєвих структурних соціально-економічних проблем:

1. Низький рівень життя населення, безробіття, висока диференціація доходів населення. Подолання безробіття та низького рівня життя населення значною мірою залежить від ефективності та своєчасності вжитих антикризових заходів та програм відновлення національної економіки, у тому числі у сфері економічного розвитку суб'єктів мікро- та малого підприємництва. Зокрема, розвиток малого бізнесу та селянських господарств залежить від забезпеченості короткостроковими та довгостроковими фінансовими ресурсами.

2. Недосконалість біржового законодавства, яке знижує інтерес інвесторів до участі у розвитку біржового сегмента. Будь-яка поправка, пов'язана з оподаткуванням або правилами проведення емісій, або торгів цінними паперами, може призвести до втрат ін-

весторів, які активно шукають найбільш вигідні форми угод. Одним із перспективних інструментів розвитку фондових бірж має стати введення системи страхування брокерських рахунків, яка має бути подібна за цільовим призначенням із системою страхування банківських вкладів для фізичних осіб, що дозволить знизити інвестиційні ризики в даному секторі та підвищить його привабливість.

3. Серед інших можна виділити проблему доступності фінансових послуг як одну з основних причин такого розриву. Фінансування бізнесу на сьогодні залишається одним з найбільш важких та актуальних економічних питань, особливо якщо йдеться про малі інноваційні підприємства, розвиток яких оголошено одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки держави.

В підсумку, доцільно ще раз наголосити, що розвиненість тієї чи іншої країни в сучасних умовах характеризується рівнем розвитку малого бізнесу, залежність від якого у більшості національних економік країн світу досить висока. Від нього залежить також і майбутнє біржового сектору в цілому. А саме, створення нових біржових ринків для підприємств з малою та середньою капіталізацією, повинні стати одним із пріоритетних завдань для відновлення економіки і вимагає розвитку нових форм торгів для залучення як великих, так і дрібних інвесторів, які мають бути сформовані тільки після системного вивчення сучасного досвіду у цій сфері. Поява нових біржових майданчиків зможе дати поштовх розвитку як малого та середнього бізнесу, так і всієї економіки загалом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, сукупний ефект глобалізації, технологічного прогресу та дерегулювання змінили бізнес-стратегії фондових бірж у всьому світі. У дослідженні проаналізовано трансформацію фондової біржі від моделі ринку до моделі підприємства. Переглянуто роль основних функцій біржі та проведено аналіз формування підходу до визначення значення процесу започаткування, категоризації та реалізації фінансово перспективних ідей та проєктів з точки зору обслуговування на біржових майданчиках й запровадження його в якості оцінювання інструментів фондового ринку. Подібний теоретичний аналіз пояснює вибір фондовими біржами стратегій консолідації. З адаптацією моделі підприємства метою фондових бірж є збіль-

шення свого прибутку та захоплення ринку для забезпечення своєї життєдіяльності. Крім того, фондові ринки повинні швидко реагувати на фінансову екологію, що змінилася, в умовах загостреної конкуренції. З розвитком електронної комерції, можливо, з'явиться сегмент для торгових екосистем, що охоплюють весь життєвий цикл угоди, та нових торгових платформ. В ідеалі такі платформи здатні охопити кілька ринків і мати суттєву вбудовану інформаційну та аналітичну функціональність біржової організації.

Література

1. Levine R. Stock Markets, Banks, And Economic Growth. *The American Economic Review*. 1998. Vol. 88, № 3. (Jun.). P. 537–558.
2. Minier J. Opening a stock exchange. *Journal of Development Economics*. 2009. Vol. 90, №1, September. P. 135–143.
3. Wu J. The dynamic impacts of financial institutions on economic growth: Evidence from the European Union. *Journal of Macroeconomics*. 2020. Vol. 32, №3, September. P. 879–891.
4. Майоров С. Трансформація інфраструктури ринков капитал. *Депозитаріум*. 2017. №2 (147). URL: www.nsd.ru/ru/press/depo/147/ (дата обращения 20.02.23)
5. Gorham M. *Electronic exchanges: the global transformation from pits to bits*. Elsevier. Stuart School of Business, Center for Financial Markets, Chicago, 2009. 338 p.
6. De La Torre A. Stock market development under globalization: Whither the gains from reforms? *Journal of Banking and Finance*. Elsevier. 2007. Vol. 31, № 6, June. P. 1731–1754.
7. Ліхоносова Г. С. Екстерналії управління рефлексією фінансової та соціально-

Стаття надійшла
до редакції : 03.02.2023 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Ліхоносова Г. С. Формування фінансово перспективної ідеї : біржове підприємництво. *Часопис економічних реформ*. 2023. № 1 (49). С. 65–72.

економічних систем. *Часопис економічних реформ*. 2022. № 3(47). С. 36–42.

8. Mendiola A. Taking Stock in Stock Markets: The Changing Governance of Exchanges. *Working Paper Cornell University*. 2003. 38 p.

References

1. Levine, R. (1998). Stock Markets, Banks, And Economic Growth. *The American Economic Review*, 88, 3. (Jun.), 537–558.
2. Minier, J. (2009). Opening a stock exchange. *Journal of Development Economics*, 90, 1, September, 135–143.
3. Wu, J. (2020). The dynamic impacts of financial institutions on economic growth: Evidence from the European Union. *Journal of Macroeconomics*, 32, 3, September, 879–891.
4. Maiorov, S. (2017). Transformation of the capital market infrastructure. *Depositarium* 2(147). Retrieved from: www.nsd.ru/ru/press/depo/147/ (accessed 20.02.23).
5. Gorham, M. (2009). *Electronic exchanges: the global transformation from pits to bits*. Elsevier. Stuart School of Business, Center for Financial Markets, Chicago, 338.
6. De La Torre, A. (2007). Stock market development under globalization: Whither the gains from reforms? *Journal of Banking and Finance*. Elsevier, 31, 6, June, 1731–1754.
7. Likhonosova, G. (2022). Externalities of management reflection of financial and socio-economic systems. *Time description of economic reforms*, 3(47), 36–42.
8. Mendiola, A. (2003). Taking Stock in Stock Markets: The Changing Governance of Exchanges. *Working Paper Cornell University*. 2003. 38 p.

Стаття прийнята
до друку: 31.03.2023 р.

